

خطبه اول

بسم الله الرحمن الرحيم نحمده على ما كان و نستعينه من امرنا على ما يكون و نؤمن به و نتوكل عليه و نستغفره و نستهديه و نعوذ به من شرور أنفسنا و سيئات أعمالنا و نصلّى و نسلم على سيدنا و نبينا ابى القاسم المصطفى محمد و على آله الاطيبين الاطهرين ولا سيما بقية الله فى الارضين.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ»^۱ عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِيكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مِلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مَجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزُوا رَحِمَكُمُ اللَّهُ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^۲ وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^۳

قال الله تبارك و تعالى فى محكم كتابه «وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا»^۴

همه شما نمازگزاران گرامی، برادران و خواهران ارجمند و خودم را به پارسایی و پرهیزگاری، دوری از گناهان، آلودگی‌های روحی و اخلاقی سفارش و دعوت می‌کنم امیدواریم که خداوند همه ما را از پارسایان و متقیان راستین مقرر بفرماید.

حج کنگره عظیم امت اسلامی

در آستانه برگزاری مراسم باشکوه حج این کنگره عظیم امت اسلامی و میعادگاه بزرگ مسلمانان جهان هستیم و عرایض بنده هم در این خطبه پیرامون این فریضه بزرگ الهی است که در آیات و روایات فراوان مردم به انجام این

^۱ - سوره آل عمران، آیه ۱۰

^۲ - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ۲۰۴، ص ۳۲۱

^۳ - سوره بقره، آیه ۱۹۷.

^۴ - سوره آل عمران، آیه ۹۷: حجّ خانه کعبه حقّ ثابت الهی بر مردمان است، هر که را یافتن راهی به رفتن حج مقدور باشد.

عمل بزرگ و عبادت عظیم فراخوانده شده‌اند. همان‌طور که مستحضر هستید یکی از بزرگ‌ترین عبادت‌ها در فقه ما، حج است. عبادت بخش اول کتاب‌های فقهی ما است و به خاطر اهمیت آن در صدر مباحث فقه قرار گرفته است. حج یکی از چند عبادت بزرگی است که در فقه ما دارای کتاب بزرگ با احکام و معارف بسیار متنوع و حجم بالا است. این عبادت در قبل از اسلام هم دارای سابقه بوده است، در ادیان پیشین دارای پیشینه است و در خانه خدا و حول کعبه که باز تأسیس آن به دست ابراهیم خلیل‌الرحمن (علی نبینا و آله و علیه‌السلام) انجام شد برگزار می‌شود. آیاتی نیز در قرآن پیرامون حج داریم و حجم بالایی از روایات از پیامبر و ائمه هدی (علیهم‌السلام) پیرامون حج وارد شده است.

در باب حج از زوایا و منظرهای متفاوتی می‌توان مباحث و حقایقی را مطرح کرد و بنده هم در این فرصت کوتاه نکات کوتاهی پیرامون این فریضه تقدیم محضر شریف شما می‌شود و اهمیت این عبادت بزرگ در قالب این نکاتی که عرض می‌کنم تا حدودی روشن خواهد شد.

جرعه‌ای از ویژگی‌های حج

به ترتیب ویژگی‌هایی از حج را در این خطبه تصویر و تبیین خواهیم کرد:

۱. حج عبادتی جامع و فراگیر

همان‌طور که بارها گفته شده است و مستحضر هستید حج یک عبادت جامع و فراگیر است و در حج نشانی از همه عبادت‌های دیگر وجود دارد. گاهی این‌طور تعبیر می‌کنم که حج گویا کلکسیون از عبادت‌ها و مجموعه‌ای از پرستش‌ها و عبادت‌های الهی به شمار می‌آید. تقریباً از هر یک از عبادت‌ها نشانی در حج وجود دارد. از طهارت در حج نشانی وجود دارد و شرط بعضی از اعمال حج طهارت به شمار می‌آید. اگر نماز را بگویید اصلاً بعضی از اجزاء حج نماز است. نماز طواف و نشانه‌های دیگر از نماز در حج وجود دارد. قوام روزه به ترک است و اعمالی که باید در هنگام حج ترک شود وجود دارد. همین‌طور از خمس و زکات نشانی در حج وجود دارد چون در حج هم باید مال خرج کرد. همین‌طور از جهاد و دفاع نشانی وجود دارد. از ذکر و دعا و اعمال گوناگون عبادی نشانی از آن‌ها در حج شاهد هستیم.

۲. حج دارای ظاهر و باطن

حج مثل سایر عبادات و با یک ضریب بالاتری دارای ظاهر و باطن است. این قانون کلی است که نماز، نماز جمعه، جماعات و تمام عبادات هم دارای قالب و شکل و هم شامل روح و باطن هستند. روح و باطن عبادت هم دارای درجاتی تا بین‌هایت است. ما در حج هم شاهد این هستیم که قالب، شکل و ظاهری دارد. این قالب و شکل مشمول احکام ظاهری فقهی است و آداب و احکام حج این شکل را سامان می‌دهد، مدیریت می‌کند و پوشش می‌دهد. همچنین دارای روح و باطنی است که در آن هم اسراری وجود دارد. فلذا در باب حج ما از طرفی در فقه کتاب الحج را می‌بینیم که شامل احکام و آداب می‌شود و همه آن قوانین شکل این عمل عبادی و این نیایش بزرگ در پیشگاه خداست و هم‌زمان در حج اسرار فراوان و باطن بسیار و پرشکوه و پیراز و رمزی است که در اسرار حج مطرح می‌شود. در روایات هم اسرار حج تبیین شده است و در طول تاریخ ده‌ها و صدها کتاب در رابطه با باطن حج، پیام‌های عمیق حج و اسرار آن نوشته شده است که در دسترس قرار دارد.

۳. حج شامل عبادات وجودی و ترکی

عبادات ما به دو قسم تقسیم می‌شود: بعضی از عبادات وجودی است و اقداماتی باید انجام داد رکوع و سجود و ذکر و ورد یک کار وجودی است که آدم باید انجام دهد. اما نوع دوم عبادات، از نوع عبادت‌های ترکی است که انسان نباید انجام دهد که این ترک در روزه تجسم پیدا کرده است چرا که اساس روزه ترک است. نخوردن، نیاشامیدن و دم فرو بستن از تمتعات دنیا ترکی است که اساس روزه را تشکیل می‌دهد. در حج هر دو جمع هستند. حج هم سلسله اعمالی دارد از طواف، نماز، رمی، وقوف و امثال این‌ها و بخشی از حج هم تروک حج است که هم کارهای حرام و خیلی از کارهای حلال را باید در حج ترک کرد شبیه باب روزه. این تکالیف و محرّمات برای این است که انسان صبر و بردباری را تمرین کند و با آن تمرین و ریاضت به خدا نزدیک شود. یکی از راه‌های نزدیک شدن به خدا ریاضت و تمرین این است که حتی حلالی را انجام ندهد.

۴. حج دربرگیرنده عبادات گفتاری و بدنی

عبادات ما بعضی عمل بدنی است و بعضی گفته‌های زبانی است. بعضی از عبادات عمل زبانی است ذکر، ورد، دعا و مناجات عباداتی هستند که در آن‌ها قلب و زبان فعال است. دعای کمیل که می‌خوانید، مناجات که انجام

می‌دهید و قرائت نماز که خوانده می‌شود اعمالی است که از قلب برمی‌خیزد و بر زبان جاری می‌شود که ارزش بالایی هم دارد. گروه و نوع دیگر عبادات اقدام عملی است. کار بدنی است که انجام می‌شود مثل رکوع و سجود. قیام و قعود رفتارهای غیرزبانی هستند که بخشی از عبادت‌ها را تشکیل می‌دهند. وقتی به حج می‌نگریم می‌بینیم که در حج هم زبان و ذکر در اجزای حج وجود دارد و درعین حال بدن در اعمال حج اقداماتی را انجام می‌دهد. دور زدن و طواف کنار خانه خدا یک عمل بدنی است، رمی جمرات یک عمل بدنی است و بسیاری از رفتارهای دیگر حج که اعمال بدنی است.

۵. حج آمیخته‌ای از عبادات مالی و غیرمالی

عبادات به یک لحاظ تقسیم می‌شود به عبادت‌های غیرمالی و عبادت‌های مالی. در بعضی از عبادت‌ها باید مال بذل و بخشش کرد خمس و زکات یعنی دست به جیب ببر و حق فقرا و کار فرهنگی و دینی را از اموالت ادا کن. این پرداخت مال است که خمس، زکات، انفاق و انجام کارهای خیر مجموعه‌ای از اعمال مالی است که سر و کارش با مال است. بعضی از عبادت‌ها هم غیرمالی است مانند نماز، روزه و امثال این‌ها. وقتی به حج نگاه می‌کنیم می‌بینیم که جامع هر دو است. حج آمیخته با خرج کردن مال است و بعضی اعمالش که غیرمالی است.

۶. حج از واجبات موقت

حج از اعمالی است که موقت هست و محدود به حد خاصی است. بعضی عبادات وقت خاصی ندارند ذکر، دعا خواندن و نماز مستحبی غیر نوافل مستحباتی هستند که در هر زمانی می‌توان آن‌ها را انجام داد. همه اوقات ظرف عبادت‌های متنوع می‌تواند باشد. اما بعضی از عبادت‌ها وقت معین دارد مثل نماز، روزه و امثال این‌ها. حج هم در یک وقت معین انجام می‌پذیرد که ظرف زمانی آن بسیار مقدس و بزرگ است، مثل روزه که در ماه رمضان یک ظرف پرشکوه و پرارزش است. بخشی از حج که در دهه اول ذی‌الحجه و در ایام بسیار مبارک قرار می‌گیرد ظرف زمانی انجام حج است. آمیخته شدن این عمل با ظرف زمانی خاص باعث به وجود آمدن یک عمل پرشکوه و با عظمت می‌شود.

۷. مکان معین در حج

حج از عبادت‌هایی است که مکان معینی دارد که کمتر عبادتی چنین است. البته بعضی از عبادت‌ها در مکان خاص ارزش بیشتری دارد. زیارت، جماعت، نماز جمعه در عتبات مقدسه یا در مساجد و مشاهد مشرفه ارزش بیشتری دارد. اما در حج این عمل بزرگ و عبادت عظیم گره خورده است با مکان‌هایی که از نظر دینی در اوج قداست و شکوه و ارزش است. بالاترین نقطه در عالم از لحاظ ارزش خانه خداست آن شهر بزرگ و آن خانه الهی است. آن بیت‌الله و بیت‌الناس است. این عبادت بزرگ با یک خانه معین و مکان‌های مقدس گره خورده است.

به این ترتیب می‌بینیم که عمل حج هم فعل وجودی دارد و هم ترک؛ هم زبان در آن فعال است و هم سایر اجزای بدن؛ هم این عمل بزرگ با پرداخت مالی انجام می‌شود و هم با تلاش‌های دیگر درآمیخته است و درعین حال این عمل بزرگ مقید شده است به زمان با ارزش بزرگ‌تر و مکان مقدس‌تر.

۸. ابعاد گوناگون حج

حج فلسفه‌های گوناگون دارد. عبادت‌ها بعضی فردی، بعضی گروهی و بعضی اقتصادی است بعضی عبادت‌ها در ساحت‌های مختلف نقش‌های متفاوت دارد. خمس، زکات، انفاق مالی و صدقه یک کار مالی هستند که عمدتاً ناظر به نیاز اقتصادی جامعه است. بعضی از عبادت‌ها مانند نماز شب یک بعد اخلاقی، معنوی و فردی در نیمه‌شب را ایفا می‌کند. همین‌طور جهاد یک عبادت سیاسی و اجتماعی بزرگ است. وقتی که ما عبادت‌ها را فهرست کرده آن‌ها را تصویر کنیم می‌بینیم که هر عبادتی دارای فلسفه و کارکردی در بعد فردی یا اقتصادی یا اجتماعی و ... است. اما حج کلکسیون از همه این ابعاد است و ابعاد فردی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی در آن جمع شده و به شکل عبادتی که در ابعاد مختلف دارای فلسفه است در آمده است.

۹. گره خوردن حج با هجرت

حج با هجرت گره خورده است. مهاجرت یک اندیشه متعالی در اندیشه اسلامی است. حج یعنی هجرت به یک اردوگاه بزرگ. یعنی برون‌رفت از یک زندگی طبیعی و روزمره

۱۰. حج گنجینه تاریخی انبیاء و اولیای الهی

این میهمانی بزرگ الهی در کنار خانه خدا یادآور و نشان‌دهنده و گنجینه‌ای از همه تاریخ انبیاء از حضرت آدم تا ابراهیم و تا پیامبر خدا حضرت محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله و سلم) است. وقتی کسی در حج حضور پیدا می‌کند گویا دارد یک دور تاریخ جریان بزرگ توحیدی و جریان آن پیامبر بزرگ خدا را مرور می‌کند و با آن انس می‌گیرد. پس حج گنجینه تاریخی است و روایتگر و حکایتگر سیر جهاد اولیا و انبیاء الهی است.

۱۱. حج نشان‌دهنده قدرت جهانی اسلام

حج امت ساز و تمدن ساز است. حج مجمع امت اسلام برای نشان دادن قدرت جهانی اسلام است. توجه به این چند ویژگی حج را برای شما مخصوصاً برای برادران و خواهرانی که عازم این عبادت بزرگ هستند تأکید کرده تقاضا می‌کنم که تفکر کرده در خود نهادینه کنند. سال‌های قبل توفیق داشتم و در خود کاروان‌ها حضور پیدا می‌کردم اما امسال چنین توفیقی شامل من نشده است. ولی همین‌جا هم تبریک می‌گویم به کسانی که عازم این سفر پرشکوه معنوی هستند هم تقاضا می‌کنم که در این مباحث ارزشمند حج مطالعه و فکر کنند و خود را برای این سفر بزرگ آماده کنند.

لزوم مقابله با توطئه‌های دشمنان در رابطه با حج

این حج در معرض دسایس و دشمنی‌های دشمنان هست. توطئه‌هایی چیده‌اند تا حج را از درون تهی کنند، در ذهن جامعه ما حج را کوچک کنند و بگویند که برای چه چیزی در حج خرج می‌کنید. هرگز این درست نیست کسی که بتواند حج برود ولی نرود. در روایت داریم که چنین کسی بر غیر ملت اسلام خواهد مرد. حج مگر حرف کوچکی است. تا آنجایی که در توان افراد است باید حج بروند. اگر فرصت بود روایاتی نوشته بودم که در این‌جا بخوانم آنگاه می‌دیدید که چقدر در مورد حج سفارش شده است. برادران و خواهرانی که عازم حج هستید این سفر را مغتنم بشمارید. خودتان را آماده این سفر بسیار معنوی و بزرگ کنید. انشالله خداوند حجی پر از برکات و دارای ثمرات فراوان برای همه شما و برای همه امت اسلام مقرر بفرماید و دست خائنان به آرمان‌های اسلامی و امت اسلامی را از سرزمین‌های مقدس کوتاه بفرماید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ^۰

خطبه دوم

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين بارئ الخلاق أجمعين ثم الصلاة والسلام على سيدنا و نبينا و حبيبنا أبي القاسم المصطفى محمد و على مولانا علي بن ابيطالب و على الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء و على الحسن و الحسين سيدي شباب أهل الجنة و على أئمة المسلمين على بن الحسين و محمد بن علي و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و على بن موسى و محمد بن علي و على بن محمد و الحسن بن علي و الخلف القائم المنتظر حججك على عبادك و أمنائك في بلادك ساسة العباد و اركان البلاد و ابواب الايمان و أمناء الرحمن و سلالة النبيين و صفوة المرسلين و عترة خيرة رب العالمين صلواتك عليهم اجمعين.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»^٦ عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِيكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مَلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مَجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزُوا رَحِمَكُمُ اللَّهُ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^٧ وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الرِّادِ التَّقْوَى^٨

همه شما نمازگزاران گرامی، برادران و خواهران ارجمند و نمازگزار و حضار محترم و خودم را به یاد مرگ و آمادگی لقاء خداوند سفارش و دعوت می‌کنم. همه ما در کاروانی حضور داریم که این کاروان آرام آرام به سمت مرگ و لقاء خدا حرکت می‌کند. هیچ فردی در این عالم از کاروان رهسپار به سوی مرگ بیرون نیست. عمرهای متفاوت وجود دارد و شرایط حالی و زندگی متفاوت است اما نهایتاً این قافله بشریت هم با نگاه فردی و هم این عالم با نگاه جمعی به سوی مرگ و قیامت رهسپار است. یک به یک ما به سوی مرگ رهسپاریم، کل این کره زمین و جهان خلقت هم به سمت قیامت در حال حرکت است. اگر ما از این حرکت و رهسپاری به سوی مرگ غافل شویم عقب

^٦ - سوره آل عمران، آیه ١٠٢

^٧ - سید رضی، نهج البلاغه (صبحی صالح)، خطبه ٢٠٤، ص ٣٢١

^٨ - سوره بقره، آیه ١٩٧.

خواهیم ماند. این یاد مرگ و توجه به این سفر بزرگ و حرکت عظیم انسان‌ساز است، به ما حیات می‌بخشد، نشاط ارزانی می‌کند، روح می‌دهد و دل‌ها را بیدار می‌کند. یاد مرگ یک تعارف ظاهری نیست. یاد مرگ یک استراتژی حرکت انسان مؤمن در مسیر لقاءالله است، یک راهبرد بزرگ برای زندگی معنوی و پرنشاط، الهی و عبادی است. خدایا ما را از پارسایان و از کسانی که همواره به یاد مرگ هستند و برای آخرت توشه می‌سازند مقرر بفرما.

مناسبت‌ها

موضوعاتی را فهرست‌وار به همراه نکاتی اشاره می‌کنم:

۱. بزرگداشت اولین نماز جمعه بعد از پیروزی انقلاب

موضوع اول پنج مرداد، سالروز شروع نماز جمعه پس از انقلاب اسلامی به شکل گسترده و وسیع از تهران با امامت مرحوم آیت‌الله طالقانی است. فلذا این روز را به‌عنوان روز جمعه نام‌گذاری کرده‌اند. جملاتی در این باره عرض می‌کنم:

نماز جمعه یک جایگاه بزرگ، عبادت عظیم و مجمع بزرگ روحانی، سیاسی و اجتماعی است. این نماز برای کسانی که امکان حج ندارند به‌عنوان حج به‌شمار آمده است.^۹ این حجی که در یازده نکته ابعاد آن شمرده شد تجلی و شعاعی در نماز جمعه دارد. نماز جمعه یک صف پولادین و یک اجتماع هم‌افزای امت اسلامی در هر منطقه است. این نماز دارای این همه برکات و ثمرات است. طبق بعضی روایات ملائک هنگام شروع خطبه‌ها دم در مصلی اسامی را ثبت می‌کنند و آن‌ها که زودتر آمده‌اند نام آن‌ها ثبت می‌شود.^{۱۰} ثواب‌هایی که برای نماز جمعه ثبت

^۹ پیامبر خدا (ص) فرموده است: «التَّهَجُّبُ إِلَى الْجُمُعَةِ حَجٌّ فَقَرَأَ أُمَّتِي» حج فقراء امت من رهسپار شدن به سوی نماز جمعه است. (علامه مجلسی، بحار الانوار، ج ۸۶، ص ۱۹۷)

^{۱۰} همان، ص ۱۸۴ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ الْبَاقِرِ (ع) قَالَ: إِذَا كَانَ حِينَ يَبْعَثُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى الْعِبَادَاتِ بِالْأَيَّامِ يَعْرِفُهَا الْخَلَائِقُ بِاسْمِهَا وَحَلِيَّتِهَا يَقْدُمُهَا يَوْمَ الْجُمُعَةِ لَهُ نُورٌ سَاطِعٌ تَتَّبِعُهُ سَائِرُ الْأَيَّامِ كَأَنَّهَا عُرُوسٌ كَرِيمَةٌ ذَاتٌ وَقَارٍ تَهْدِي إِلَى ذِي حِلْمٍ وَبَسَارٍ ثُمَّ يَكُونُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ شَاهِدًا وَحَافِظًا لِمَنْ سَارَعَ إِلَى الْجُمُعَةِ ثُمَّ يَدْخُلُ الْمُؤْمِنُونَ الْجَنَّةَ عَلَى قَدَرِ سَبْقِهِمْ إِلَى الْجُمُعَةِ

شده است ثواب‌های بزرگی است.^{۱۱} یک سوره در قرآن کریم به نام جمعه است و آن خطاب جان‌افزا و بسیار بزرگ در آن سوره برای تشویق مردم به سمت نماز هست. «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَ ذَرُوا الْبَيْعَ»^{۱۲} وقتی آماده برگزاری صف‌های وحدت‌بخش نماز هستید دادوستد و همه زندگی را کنار بگذارید و مشتاقانه به سمت نماز جمعه بشتابید. این نوای روح‌بخش فرمان می‌دهد که بشتابیم تا عبادت الهی را در ظهر جمعه در محل نماز و در اجتماع بزرگ مردم برگزار کنیم. نماز جمعه هم شبیه حج، فلسفه‌های متعدد عبادی، اخلاقی، معنوی، اجتماعی و سیاسی دارد. در نماز جمعه کوچک و بزرگ، غنی و فقیر و طبقات متفاوت مردم در صفی واحد در پیشگاه خدا ابراز کرنش می‌کنند و نشانی از هم‌افزایی و دلسوزی برای مصالح اجتماعی و همدردی در نماز جمعه تجلی می‌کند. به برکت انقلاب اسلامی این نماز احیاء شد و امروزه این عبادت بزرگ در کشور در قریب ۹۰۰ صف پولادین انجام می‌شود. اما نکته‌ای که به شما مردم شریف و عزیز می‌توان گفت آن است که شما افتخار آن را دارید که پیش از رسمیت یافتن این شکل از نماز جمعه در شهر شما نماز جمعه در ادوار گذشته بوده است و در عصر انقلاب و قبل از شروع حرکت انقلاب مرحوم آیت‌الله اعرافی از پیشگامان نماز جمعه با حضور مردم همیشه در صحنه بودند و آن نماز جمعه‌های ایشان و حرکت‌های انقلابی و مردمی ایشان از افتخارات شما مردم میبد به شمار می‌آید. ما برای شکوه نماز جمعه باید تلاش کنیم. برای حضور نسل جوان و انتقال پیام دین، اخلاق و انقلاب اسلامی به آن‌ها در قالب نماز جمعه باید تلاش کنیم. نماز جمعه پایگاه عبادت خداست، جایگاه ملائکه الهی است و موطن انسان‌های دلباخته حق، اسلام و انقلاب و اسلامی است. باید کارخانه‌ها برای کارگران خود تسهیلی قائل باشند که هر کسی مشتاق است بتواند در نماز جمعه شرکت کند. خانه‌ها و مراکز باید کمک کنند تا علاقه‌مندان به این عبادت بتوانند راحت‌تر در نماز شرکت کنند. نماز شما نماز باشکوهی است باید از این هم باشکوه‌تر شود. در حوزه، دانشگاه، آموزش و پرورش، مدارس و همه نهادهای اجتماعی باید تشویق به حضور در صفوف عبادی و معنوی نماز جمعه مدنظر قرار گیرد. خداوند این عبادات ما را مورد قبول قرار دهد. همین‌طور باید تشکر کنم از همه کسانی که برای ساخت مصلا و اداره آن تلاش می‌کنند. از عزیزانمان در ستاد نماز جمعه و مصلا و از مسئولینی که همراهی می‌کنند و مردمی که کمک می‌کنند تشکر کنیم انشا الله این روند شکوه نماز جمعه افزایش پیدا کند.

^{۱۱} - رجوع شود به بحار الانوار، ج ۸۶ صص ۱۲۲ الی ۲۶۳.

^{۱۲} - سوره جمعه، آیه ۹

۲. تکریم رشادت‌های رزمندگان اسلام در عملیات مرصاد

سالروز عملیات مرصاد است که باید از شهیدان سرافرازمان در عملیات مرصاد یاد کنیم. عملیات مرصاد از آن عملیات‌های ناب، نمونه و بسیار پر اثر در تاریخ دفاع مقدس و آخرین حلقه مکمل پیروزی ملت ما در دفاع مقدس بود. به یاد داشته باشیم در هشت سال دفاع مقدس همه دنیا آمدند شما مردم را از پا دریاورند. امروز هم تترسیم این یاوه‌گویی‌ها و فشارهایی که می‌آید نباید ما را سست کند. البته سختی برای ملت و مشکلات است که باید تلاش کنیم تا حل شود، اما شکوه انقلاب و عظمت ملت را فراموش نکنیم. شما مردم بزرگی بودید که هشت سال در برابر هجمه همه شیاطین عالم ایستادید. درود خدا بر شهدا و بر ملت بزرگ ما که هشت سال در برابر همه دشمنان ایستادند. بعد از تمام شدن جنگ این منافقین خائن در خدمت صدام و اسرائیلی‌ها باز به کشور حمله کردند و قرارشان این بود که تا تهران بیایند و تجهیزات وسیعی را به کار گرفته بودند تا در آخرین حرکت دفاع مقدس ما را از پا دریاورند. جوانان ریختند مردم آمدند این تجهیزات وسیع دشمنان در برابر اراده جوانان ما نابود شد و عملیات مرصاد یادآور یک پیروزی بزرگ انقلاب اسلامی است و درود می‌فرستیم بر شهدای بزرگ این عملیات و دفاع مقدس با صلواتی بر محمد و آل محمد

۳. هفته مهارت و آموزش‌های فنی حرفه‌ای

موضوع سوم هفته مهارت و آموزش‌های فنی حرفه‌ای است. در این باب هم به شکل کوتاه عرض کنم:

برای تحقق اقتصاد مقاومتی و ایجاد اشتغال برای جوانان و فعالیت‌های اقتصادی غیر از دانش‌های رسمی که در قالب رشته‌های دانشگاهی ارائه می‌شود نیازمند به آموزش‌های کاربردی مهارتی و فنی هستیم. دنیا روی آموزش‌های مهارتی و فنی خیلی تأکید دارد. اگر هم آموزش‌های مهارتی و فنی در آموزش و پرورش ما برای همه جوانان ما اعمال شود عملاً تولید زا و اشتغال آفرین است و چنین جوانی کارها را متقن تر انجام می‌دهد. همه کارهای امروز نیاز به مهارت و دوره دارد این مهارت‌ها بسیار مهم است و مراکز آموزش فنی در کشور وجود دارند و فعالیت‌های خوبی انجام داده‌اند که چند شعبه آن در شهر ما هست. همین جا از کسانی که در این زمینه فعال

هستند تشکر می‌کنم و تأکید می‌کنم که باید آموزش‌های فنی و حرفه‌ای را برای نسل جوان مهم شمرد و همه این فرهنگ را مهم بشماریم. همه جوانان ما می‌توانند با آموزش‌های فنی در رشته و حرفه‌ای کار کنند و اشتغال ایجاد کنند.

۴. شاخصه‌های فرهنگ و گفتمان مقاومت

ما در شرایطی قرار داریم که نیاز به تقویت فرهنگ و گفتمان مقاومت وجود دارد. شاخصه‌های فرهنگ و گفتمان مقاومت در این اوضاعی که برای ما ایجاد کرده‌اند عبارت است از:

۱. عقلانیت، حکمت، عقل و معرفت

۲. همراهی و همگرایی مردم با یکدیگر

باید همه واقعاً همراه هم با رهنمودهای رهبری از این کوران حوادث عبور کنیم.

۳. امید به آینده

۴. اعتماد و باور به نیروهای درونی و ملی

مسئولین و مقامات باید باور کنند که این ملت می‌تواند، ما می‌توانیم در برابر فشارها تحمل کنیم و با حکمت و مقاومت از آن عبور کنیم.

۵. عدم انفعال و ترس

نه مردم ما شایسته است که در برابر عربده‌کشی‌ها و این یاوه‌گویی‌هایی که این خیانت‌کاران تاریخ انجام می‌دهند بترسند و نه مسئولین ما حق دارند ذره‌ای کوتاه بیایند و رعب و انفعال به خود راه دهند. این حق ملت ماست و مسئولین ما حق ترس ندارند. اقداماتی که رئیس‌جمهور محترم انجام داد موضع قاطع و قابل تحسین است. این عظمت رهبری و شجاعت مردم هم باید در مسئولین تجلی پیدا کند. جبهه مقاومت امروز در دنیا یک جبهه قوی

است. این عربده‌کشی‌ها و یاوه‌گویی‌ها نشان ضعف این قدرت‌های استکباری است، این‌ها مواجه با ضعف‌های فراوان هستند نباید ترسید و باید محکم ایستاد. البته باید برنامه‌ریزی کرد و به‌صورت سست و ساده نمی‌شود مقابل این هجمه‌ها ایستاد.

صبر، شجاعت، اتخاذ مواضع قاطع و روشن و مدیریت کارآمد و جهادی از جمله وظایف ملت و مسئولین در شرایط کنونی است. امروز باید جهادی وارد میدان شویم. برای اینکه بتوانیم در مقابل این هجوم‌ها مقاومت کنیم باید صنایع، کارخانه‌ها، جوانان، مردم، صاحبان صنایع، دولت و مجلس ما بازسازی کنند و بازتوانی انجام دهند. بدانیم که اگر در برابر این‌ها با شجاعت و با کار جهادی و مقاومت و عقلانیت به میدان بیاییم حتماً پیروز خواهیم شد. باید امیدوار باشیم، بر نیروهای خود تکیه کنیم و نباید از این دشمنی‌ها ترسید. آمریکایی‌ها امروز وامانده‌اند. آن‌ها امروز هزار نوع مشکل دارند. امت اسلامی توان بالایی دارد و جبهه مقاومت توان عظیمی دارد. ما با تکیه بر این توان می‌توانیم دشمن را به عقب برانیم. دوره دفاع مقدس و تجربه‌های دیگر همه همراه ماست. امروز هم صف پولادین اراده‌های قوی، دل‌های مطمئن و سرشار از ایمان و کار جهادی می‌تواند دشمن را به عقب براند و به فضل خدا ما شاهد شکست همه دشمنان در این معرکه جدید خواهیم بود.

دعا

نسئلك اللهم و ندعوك باسمك العظيم الاعظم الاعز الاجل الاكرم يا الله و... يا ارحم الراحمين، اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بعد المعصية و صدق النية و عرفان الحرمة، اللهم انصر الاسلام و اهله و اخذ الكفر و اهله، خدایا دل‌های ما را به انوار رمضان و قرآن و عبادت و دعا روشن بفرما، ما را به رسیدگی به مستمندان و همراهی با محرومان و عبادت و دعا و نیایش و زنده داشتن یاد خدا و رونق بخشیدن به مساجد توفیق روزافزون عنایت بفرما، اعمال ما را قبول بفرما، توبه، انابه و عبادات ما را مورد لطف و کرمات خود قرار بده، گناهان ما را ببخش، ما را از شر وساوس داخلی و بیرونی محافظت بفرما، آسیب‌ها را از جامعه ما دور بدار، نسل جوان ما را به اوج عزت، ایمان و افتخار برسان، همه مخاطرات را از کشور و امت اسلام دور بدار، شر دشمنان اسلام به‌ویژه اسرائیل غاصب را از سر همه مرتفع بفرما، شر تکفیری‌ها، داعشی‌ها و تروریست‌ها را به خودشان بازگردان، ما را از همه خطرات

مصون بدار، باران رحمت و برکاتت را بر ما نازل بفرما، مشکلات اقتصادی کشور را مرتفع بفرما، مسئولان ما را به انجام وظایف، خدمات صادقانه و الهی‌شان آشنا و موفق بدار، مریضان ما، مریضان مدنظر و جانبازان را شفا کرامت بفرما، مسلمانان مظلوم بحرین، یمن، عراق، سوریه، میانمار و دیگر مسلمانان مظلوم در اقصا نقاط جهان را نجات کرامت بفرما، اموات و درگذشتگان ما، درگذشتگان از این جمع و تازه درگذشتگان را غریق بهار رحمت بفرما، ارواح تابناک شهیدان، شهیدان اسلام و انقلاب اسلامی، شهیدان دفاع مقدس، شهیدان مدافع حرم و مقاومت و بین‌الملل اسلامی شهدای این جمع و امام شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما. ما را از گناهان همه ایام سال مصون بدار، توبه و انابه و عبادت ما را در این ماه شریف و عید مبارک مقبول بفرما، این عید را برای عمه امت اسلامی مبارک و میمون بفرما، سلام ما را به امامان و مولایمان حضرت ولیعصر (عج) ابلاغ بفرما.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ^{۱۳}